KERK STAAT EN FASCISME

SERIE „KLEINE BROCHURES"

NENASU

No. 1

NEDERLANDSCHE NATIONAAL SOCIALISTISCHE UITGEVERIJ
(NENASU) UTRECHT Dir. R. VAN HOUTEN

KERK, STAAT EN FASCISME

Het programma met toelichting van de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland geeft voor eerlijke beschouwers voldoende waarborgen, dat deze beweging niets zal ondernemen, dat aan de vrije ontplooiing van het Christendom in Nederland beperkingen oplegt.

De door ons voorgestane bescherming van den Christelijken godsdienst in ons land biedt daartoe integendeel de noodige mogelijkheden.

Het groote aantal Nederlandsche Christenen, van velerlei schakeering, onder de duizenden, die thans reeds in onze beweging schouder aan schouder staan voor de verwezenlijking van het ideaal van den staat, waarin gerechtigheid woont, vormt het levend bewijs, dat althans voor hen in deze belangrijke zaak de noodige klaarheid niet ontbreekt. Een ander deel van de Protestantsche en Roomsch Katholieke Nederlanders is het met onze doelstelling vrijwel eens, doch wacht met zich bij ons aan te sluiten, omdat zij, ieder voor zich, droomen van de mogelijkheid in ons vaderland een regeering te vormen, die ons land uitsluitend

naar hun bijzondere godsdienstige inzichten besturen zal.

De groote lessen uit de historie zijn nu eenmaal voor velen moeilijk te verstaan.

Zij beseffen nog niet, dat de eenige mogelijkheid om een dergelijken staat te vormen, zou kunnen worden geopend, indien zij, die geheel van éénen geest zijn, zich vereenigden en ergens, b.v. op één of ander eiland in de Stille Zuidzee, een nieuwen staat gingen stichten.

Ook dan zou de kunstmatig verkregen eenheid van beginselen in die nieuwe volksgroep natuurlijk binnen enkele jaren moeten plaats maken voor de verscheidenheid, welke nu eenmaal het menschelijke denken kenmerkt. De geschiedenis van de coalitie laat zien, hoe groot verschil in opvattingen ook de Christelijke volksgroepen in ons land verdeelt.

In het bijzonder tot hen, die aldus voor de poort van de N. S. B. staan, doch den drempel nog niet kunnen overschrijden, zij dit artikel gericht.

In de geheel- of gedeeltelijk-openbare vergaderingen, waarin wij gewoon zijn het Nederlandsche volk voor te lichten, is het gewoonte, dat de gelegenheid wordt gegeven tot het stellen van schriftelijke vragen.

Sommige van die vragen geven blijk van ontstellende naïviteit en begripsverwarring.

Vragen als b.v.: „Hoe denkt de N. S. B. over de in Gods Woord geopenbaarde waarheid?" en „Waarom

begeert het fascisme zijn idealen te verwezenlijken in eigen kracht", zijn schering en inslag.

Een ander, die het zuivere practische Christendom in onze bedoelingen reeds heeft geraden, vraagt: „Waarom worden de vergaderingen van de N. S. B. niet met gebed geopend?"

Met dit gebed bedoelt men dan natuurlijk het ostentatieve, openbare, gebed voor de menigte.

Dergelijke vragen, bij herhaling en in groote verscheidenheid gesteld, nopen tot het trachten de blijkbaar nog bestaande misverstanden uit den weg te ruimen en de begrippen te verhelderen. Dit artikel zij daartoe een zeer bescheiden poging.

De Kerk omvat de organen, welke zich bezig houden met de zaken van geloof en religie.

De Staat omvat de organen, welke het volk regeeren en besturen.

Behoudens een zekere geldelijke, in de historie wortelende, verplichting van de overheid ten aanzien van bepaalde kerken, bestaat in ons land de scheiding tusschen kerk en staat.

Juist door deze scheiding heeft de kerk haar vrijheid verkregen. Mannen als Groen van Prinsterer en de zijnen hebben daar met kracht en geestdrift voor gestreden.

In zijn Kamerrede van 17 December 1849 zeide deze groote vaderlander:

„Geen heerschende Kerk, geen miskenning der rechten van den Staat. Ik voeg er bij, dat de rechten

der gezindheden, haar karakter van corporatiën juris publici, met nauwgezetheid moeten worden geëerbiedigd. De Staat is geen absoluut wezen, afgescheiden van de natie; geen alvermogend wezen, dat volstaan kan met aan de Kerk te geven datgene waarop ze, als corporatie juris privata, recht heeft. De hier te lande bestaande Christelijke kerkgenootschappen, en ook 't Israëlietische kerkgenootschap hebben een grondwettig niet alleen, maar een openbaar en historisch aanzijn. Wat moet dus, nu alle gezindheden gelijk recht hebben, de Staat tegenover de Kerk doen? Waken voor eigen recht en ook voor de rechten der gezindheden onderling; zorgen, dat terwijl openlijke discussie geen belemmering ondergaat, een Gezindheid zich niet aanmatige een andere Gezindheid te verdrukken. De Staat zou behooren te waken tegen de Roomschgezinden, indien de verwijten somwijlen tegen hen ingebracht gegrond zijn, en vooral ook tegen mij en mijne vrienden, indien wij artikel 36 der Hervormde geloofsbelijdenis niet met geestelijke, maar met andere wapenen wilden ten uitvoer brengen.

„Er zijn, omtrent de betrekking der Gezindheden op den Staat, denkbeelden gangbaar van gevaarlijke strekking. Men zegt: de Kerken zijn eigenlijk in den Staat toegelaten, enkel voor zoover ze bestaanbaar zijn met de orde van zaken, met de publieke rust en met de wet.

„Dat is het revolutionair beginsel. Volgens dat denkbeeld is er geen recht dan hetgeen de wetgever

willekeurig schept of genadig behoudt. De gezindheden hebben hier te lande een historisch bestaan, zij zijn niet getolereerd bij de genade der Grondwet."

De N. S. B. kan zich met dit standpunt vereenigen en weet zich dan met Groen van Prinsterer in goed gezelschap.

De overheid staat niet onverschillig tegenover de Kerk, doch waakt voor haar, door alle belemmeringen voor haar arbeid weg te nemen.

Kort en kernachtig wordt dit in punt 15 van ons programma als volgt uitgedrukt:

„Volledige godsdienst- en gewetensvrijheid met bescherming van den Christelijken godsdienst voor het in Europa gelegen deel van het Rijk."

Evenmin als de overheid zich in de zaken van de Kerk mag mengen en haar daardoor belemmeren, mag zij één van de vele varianten van Christelijke levensbeschouwing tot staatsinzicht maken en daarmede de gewetensvrijheid aantasten.

De Staat heeft zich hiervan volkomen te onthouden. Dit standpunt heeft ook een nationale beweging als de onze, die zich niet op kerkelijk, doch op staatkundig terrein beweegt, in te nemen.

Vragen als: „Hoe denkt de N. S. B. over de in Gods Woord geopenbaarde waarheid?", behooren haar dus niet te worden gesteld, omdat zij volkomen onbevoegd is over dergelijke zaken een oordeel uit te spreken.

Dit vraagstuk ligt op het gebied der kerken.

De N. S. B.-leden kunnen natuurlijk wel een oordeel over deze vraagstukken hebben en zullen dat ook veelal hebben, indien zij tot een of andere kerk behooren, of anderszins over deze vraagstukken hebben nagedacht. Fascistenleiders in binnen- en buitenland laten niet na, hun volgelingen te wijzen op de groote waarde van geloof en van religie. Ook indien er onder hen zijn, die zelf het geloof of de religie missen, beschouwen zij deze niet als een overwonnen standpunt, maar als voor hen verborgen waarden, waar zij niettemin eerbied voor hebben.

De tweede vraag: „Waarom begeert het fascisme zijn idealen te vervullen in eigen kracht?" is hier tevens mee beantwoord.

Het fascisme begeert dit volstrekt niet, maar laat uiteraard z'n aanhangers vrij in het al dan niet doen van een keus.

De kerken, in ons vaderland vele in getal, omvatten ieder voor zich die burgers, die in religie- of geloofszaken één van gevoelens zijn, of om andere redenen kerkelijk bij elkaar willen blijven. De kerken oefenen haar taak uit, iedere kerk op hare wijze, in volkomen vrijheid van inrichting, dogma's enz. Geen enkel Nederlandsch Nationaal-Socialist begeert aan die vrijheden ook maar in het minst te tornen.

Alle leden van die kerken, die elk op haar bijzondere wijze zijn ingericht en worden bestuurd, zijn tevens staatsburgers. Alle staatsburgers zijn echter nog geen lid van een kerk. Verre vandaar!

Staan de niet-kerkelijke staatsburgers, die met de kerkelijke staatsburgers tezamen den Staat vormen, daarom **áls staatsburger,** in plichten en rechten bij de andere achter? Geenszins!

Als staatsburgers hebben zij tot taak, gezamenlijk den staat te besturen. Overeenkomstig de idealen van het Christendom behoort dit te geschieden, niet in twist en tweedracht, maar als leden van dat ééne gezin, het geheele volk, de natie, in liefde en eendracht, de handen vast inéén.

Indien echter leden van een bepaalde kerk, of de dragers van een bepaalde religieuze gedachte, het geheele volk naar hun bijzondere inzichten begeeren te besturen en daarvoor ijveren, ontstaan de twisten, die een natie het meest verscheuren.

Het ware een utopie, een waandenkbeeld, te meenen, dat een dergelijk streven in de geestelijke structuur van ons volk mogelijkheden van slagen zou vinden. De coalitie heeft dat wel anders geleerd.

Tegenover deze bedoelingen, die het volk splitsen, stelt het fascisme zijn gedachten van eenheid en solidariteit.

Het dienend beginsel van het fascisme schuift de groepsbelangen steeds tegenover de nationale belangen naar den achtergrond.

Door het terrein van de Kerk niet door den Staat te doen betreden en de Kerk niet qualitate qua toe te laten op het gebied van de gezagsuitoefening in den Staat, wordt de volkseenheid op z'n best gediend.

Naarstig heeft men daarbij te zoeken naar alles wat de volksgroepen vereent en naar uitbanning van alles, wat eerbiedwaardige gevoelens aantast of kwetst.

De uitwerking van deze beginselen in verschillende landen zal, hoezeer in hoofdzaak en kern gelijk, in afgeleiden zin naar buiten een verschillend accent leggen.

Dit varieerende accent kunnen we het nationale element in het fascisme noemen. Het wordt bepaald door de bijzondere omstandigheden, waaronder een volk verkeert.

Bij alle verschil van uiting zal het echter in alle fascistisch geregeerde landen één punt van overeenkomst hebben. Elk land zal namelijk worden geregeerd, in vol verantwoordelijkheidsbesef en met vaste hand, door hen, die worden gedragen door het vertrouwen van het volk, dat hen naar voren bracht. Dit vertrouwen zullen zij zich, door het uitschakelen van eigen hebzucht en winstbejag, in dienende liefde voor het groote orgaan, waarvan zij zich slechts een bescheiden deel weten, de natie, trachten waardig te maken.

In dezen zin opgevat zal het met den gevreesden duim van het fascisme, die de plaats in zal nemen van den duim van egoïsme, individualisme, hebzucht en corruptie, waaronder we thans gebukt gaan, nog wel los loopen.

Gezag, in liefde uitgeoefend en aanvaard, drukt niet zwaar.

In Italië is het ook nogal meegevallen.

Het fascisme, als dienende factor, kent geen doelstelling in zichzelf, zooals nog wel eens bedriegelijk wordt beweerd, en is in al zijn idealen zuiver practisch Christendom.

In een volk, dat veel bekwame Christenen van de daad oplevert, zal het fascisme groote dingen tot stand kunnen brengen, omdat het als vorm van staatsinrichting en als stelsel van staatsbestuur **geen** kiemen van ontbinding **in zichzelf** draagt. Deze kunnen hoogstens van buiten af en door verkeerde toepassing worden ingedragen.

Een geheel ander geval was 't met den demoliberalen staat, die een eeuw lang de beschaafde wereld heeft beheerscht.

Het stelsel van dezen staatsvorm droeg de ontbindingskiemen **in zichzelf**, omdat het steunde op en opkwam uit de beginselen van egoïsme en individualisme, ontsproten aan het brein van lieden, die eerlijk meenden, dat het individu slechts in zichzelf waarde heeft en die daarenboven nog leerden, dat dit individu, dat zichzelf zoo uitermate belangrijk had te achten, in verbinding met andere individuen geen collectieve relatie kon hebben met geestelijke waarden of krachten van hoogere structuur.

Eerst de toonaangevende wijsgeeren van na 1910 hebben het individualisme grondig verworpen.

Ietwat zonderling doet het aan, te zien, dat de leider van de antirevolutionaire partij, die is opge-

richt om de beginselen der Fransche Revolutie te bestrijden, thans, als leider van de Regeering, de uitvloeisels van die beginselen beschermt en in het bijzonder maatregelen neemt of sanctionneert, welke tegen ons zijn gericht, die deze beginselen doeltreffend bekampen, door tegenover het zelfzuchtig eigenbelang en het singularisme, onzerzijds het offervaardig dienen en de solidariteit te stellen.

Nederlandsche mede-Christenen tot wie wij ons in het bijzonder hebben gericht!

Denkt niet langer, zooals Uw leiders uit eigenbelang wenschen, dat gij denken zult, maar denkt zelfstandig en diep.

Naar ons geloof zullen wij ook dat denken eens moeten verantwoorden.

Overschrijdt den drempel, waar gij thans vóór staat.

Niets behoeft U te beletten met ons de rijen te vullen van hen, die geen beloften volgen, maar uit innerlijken aandrang, in overgave strijden voor het recht, de erkenning en de vervulling van onze zuivere idealen, voor de eenheid en het welzijn van onze natie, voor het heil van Volk, Vorstin en Vaderland.

HOU ZEE!

ls.

